

AC's formand Erik Jylling opfordrer politikerne til at finde penge til uddannelser på laveste taxameter. (Foto: AC)

Højt afkast af uddannelsesinvesteringer

29. september 2009. kl. 9:14

DEBAT: Analyser viser, at universitetsuddannelser giver et samfundsmæssigt højt afkast. Derfor har vi brug for at løfte det laveste taxameter og sikre en anstændig kvalitet på humaniora og samfundsvidenskab, skriver AC's formand, Erik Jylling, i et debatindlæg.

Af Erik Jylling
Formand, AC

Her ved efterårets finanslovsforhandlinger skal politikerne finde ekstra penge til det laveste taxameter på universitetsuddannelserne. Et seriøst forarbejde er gennemført med en analyse af de uddannelsesmæssige konsekvenser ved den laveste taxametersats. Analysen peger på en underfinansiering på ca. 28 pct., svarende til et behov for et løft på ca. 12.000 kr.

De nye politiske udmeldinger efterfølger en årrække med en bevidstløs udhulning af uddannelsernes økonomi. Konsekvensen har været et uholdbart kvalitetspres på særligt de samfundsvidenskabelige og humanistiske uddannelser i form af færre undervisnings- og vejledningstimer, større holdstørrelser og færre konfrontationstimer med aktive forskere som undervisere.

Samtidig viser de tørre tal, at uddannelserne med det laveste taxameter har et frafald blandt første års studerende, der er ca. 40 pct. større end på uddannelserne med det højeste taxameter.

En god investering

Jeg vil benytte lejligheden, her i tiden frem til finanslovsforhandlingerne, til at rette politikernes opmærksomhed på to aktuelle analyser fra henholdsvis OECD og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE). To analyser, som med hver deres pointer understøtter, at en forhøjelse af den laveste taxametersats er en rigtig god investering for samfundet, ja vel nærmest en guldrandet investering.

Analysen fra AE viser, at offentlige investeringer i videregående uddannelse, og i universitetsuddannelser i særdeleshed, giver et højt afkast og dermed er en særdeles god og tilmed sikker investering for samfundet.

Den direkte effekt på statens finanser er i gennemsnit på 9,0 mio. kr. over livet for hver dansker med en universitetsuddannelse i form af skatteindbetalinger modregnet uddannelsesomkostninger og overførelser. Derudover er der en indirekte effekt gennem øget produktivitet på gennemsnitlig 22,5 mio. kr. for en universitetsuddannet hen over livet.

Uni-uddannede bidrager mest

AE's analyse viser jo højere uddannelse, jo bedre afkast for samfundets investering. Ligeledes viser analysen, at der er stor forskel på, hvor meget de forskellige uddannelsesgrupper bidrager til de offentlige finanser.

Hvor nettobidraget for en universitetsuddannet hen over livet som sagt er på 9,0 mio. kr., er det tilsvarende bidrag fra en person med en MVU-uddannelse på 3,9 mio. kr., en KVU-uddannet bidrager med 3,2 mio. kr., en faglært bidrager med 2,5 mio. kr., mens en

ufaglært bidrager med 0,1 mio. kr.

Den store forskel i nettobidrag skal primært findes i, at skatteindbetalingerne typisk er stigende med uddannelsesniveaue, mens udgifterne til overførselsindkomst tilsvarende er faldende.

OECD bakker på brugerbetaling

Også OECD's årlige publicering "Education at a Glance" peger på - ligesom tidligere år - en positiv sammenhæng mellem investeringer i og afkast af uddannelse. Og som tidligere år peger OECD på behovet for at øge investeringerne i universitetsuddannelserne.

Men denne gang har OECD samtidig formået at bevæge sig på den uddannelsespolitiske scene. For første gang anerkender OECD, at brugerbetaling på uddannelse ikke nødvendigvis forbedrer sandsynligheden for at gennemføre, sådan som man hidtil har argumenteret for. OECD har måttet forholde sig til, at gennemførelsesraten f.eks. er højere i Danmark end i en række af de OECD-lande, hvor de studerende selv betaler for deres uddannelse.

Aversion mod gældsætning

Samtidig er det interessant, at OECD nu også anerkender, at der i visse tilfælde kan være barrierer forbundet med brugerbetaling på videregående uddannelser. Særligt i de tilfælde, hvor låne afholder unge fra mindre velstillede familier fra at starte på en uddannelse, fordi det vil kræve, at personen stifter gæld.

Samme aversion mod at gældsætte sig for at kunne uddanne sig finder man ikke hos unge med en velstillet eller veluddannet familiær baggrund. Med andre ord kan brugerbetaling på uddannelse risikere at ramme socialt skævt og gøre det endnu sværere at bryde den sociale arv. Fra den enkelte persons perspektiv udgør brugerbetaling et problem, men også samfundets finanser taber på en sådan uddannelsespolitik, jf. AE's analyse.

Sander har erkendt problem

Med disse to analyser in mente vil jeg mene, at der er al mulig grund til at få igangsat et ordentligt løft, der kan sikre en anstændig kvalitet og dermed reducere de høje frafald, som plager universitetsuddannelserne på det laveste taxameter. Regeringen har foreløbig fundet 100 mio. kr. i sit finanslovsudspil, hvilket svarer til ca. 2.000 kr. i taxameterløft.

Dette beløb er selvsagt langt fra at kunne bidrage til reelle kvalitetsforbedringer, og det tror jeg også, videnskabsminister Helge Sander er opmærksom på. Jeg har da også noteret mig, at Helge Sander i pressen har lagt op til, at der skal findes yderligere midler til et taxameterløft ved forhandlingerne om globaliseringsmidlerne.

Min opfordring til politikerne er at få tilvejebragt den nødvendige finansiering til et reelt taxameterløft, alternativt få igangsat et genopretningsprojekt hen over en kortere årrække. Uddannelse er et samfundsgode - ikke kun værdipolitisk - men i høj grad også ud fra en samfundøkonomisk betragtning.

Læs og skriv kommentar (0)

Nyeste artikler om Forskningspolitik:

29. september 2009: "Vanvittige" barometer-tal fra Sander

29. september 2009: DFF-formand stopper diskussion

Nyeste artikler om Forskningsmidler:

29. september 2009: "Vanvittige" barometer-tal fra Sander

29. september 2009: DFF-formand stopper diskussion

Nyeste artikler med Erik Jylling:

1. september 2009: Forskere oplever mindre frihed

25. august 2009: Aktører: Verdensklasseuddannelse klinger hult

Nyeste artikler om AC (Akademikernes Centralorganisation):

8. september 2009: AC: Regeringen fraskriver sig dimittend-ansvar

25. august 2009: Aktører: Verdensklasseuddannelse klinger hult

» Forsiden

» Nyeste artikler

© Altinget.dk 2000-09